

Pałace i dwory

Pałac w Kościelcu zbudowano na przełomie XVIII i XIX wieku staraniem rodziny Borzęckich. Pierwotnie klasycystyczny pałac w 1883 roku przebudowano wg projektu architekta krakowskiego Tadeusza Stryjeńskiego. W tym czasie użył formy neobarokowe. Po pożarze w styczniu 1940 roku popadł w zupełną ruinę. Resztki murów zlikwidowano w latach 80 XX wieku.

Lamus dworski, obecnie siedziba Muzeum w Chrzanowie, pochodzi z końca XVI wieku. Budynek ten pierwotnie stanowił część zespołu dworskiego. Ostatni właściciele Chrzanowa - Loewenfeldowie, przekształcili go na budynek mieszkalny i zaadaptowali pod koniec XIX w. na swoją rezydencję. Od strony południowej w latach 70 dobudowano bezstylową piętrową przybudówkę. Budynek otoczony był obszernym parkiem - ogrodem, który obecnie pełni funkcję parku miejskiego.

Pałac w Płazie to pochodzący z XVIII wieku barokowy dwór przebudowany w pierwszej połowie XIX wieku. Dzisiejszy wygląd nadała pałacowi gruntowna modernizacja, dokonana w latach 1900-1901 dla Adama hr. Starzeńskiego według projektu arch. Zygmunta Hendla. Pomimo zniszczeń w 1945 roku pałac ocalał dzięki adaptacji na Dom Pomocy Społecznej.

Pałac w Płazie to pochodzący z XVIII wieku barokowy dwór przebudowany w pierwszej połowie XIX wieku. Dzisiejszy wygląd nadała pałacowi gruntowna modernizacja, dokonana w latach 1900-1901 dla Adama hr. Starzeńskiego według projektu arch. Zygmunta Hendla. Pomimo zniszczeń w 1945 roku pałac ocalał dzięki adaptacji na Dom Pomocy Społecznej.

Palaces and manors

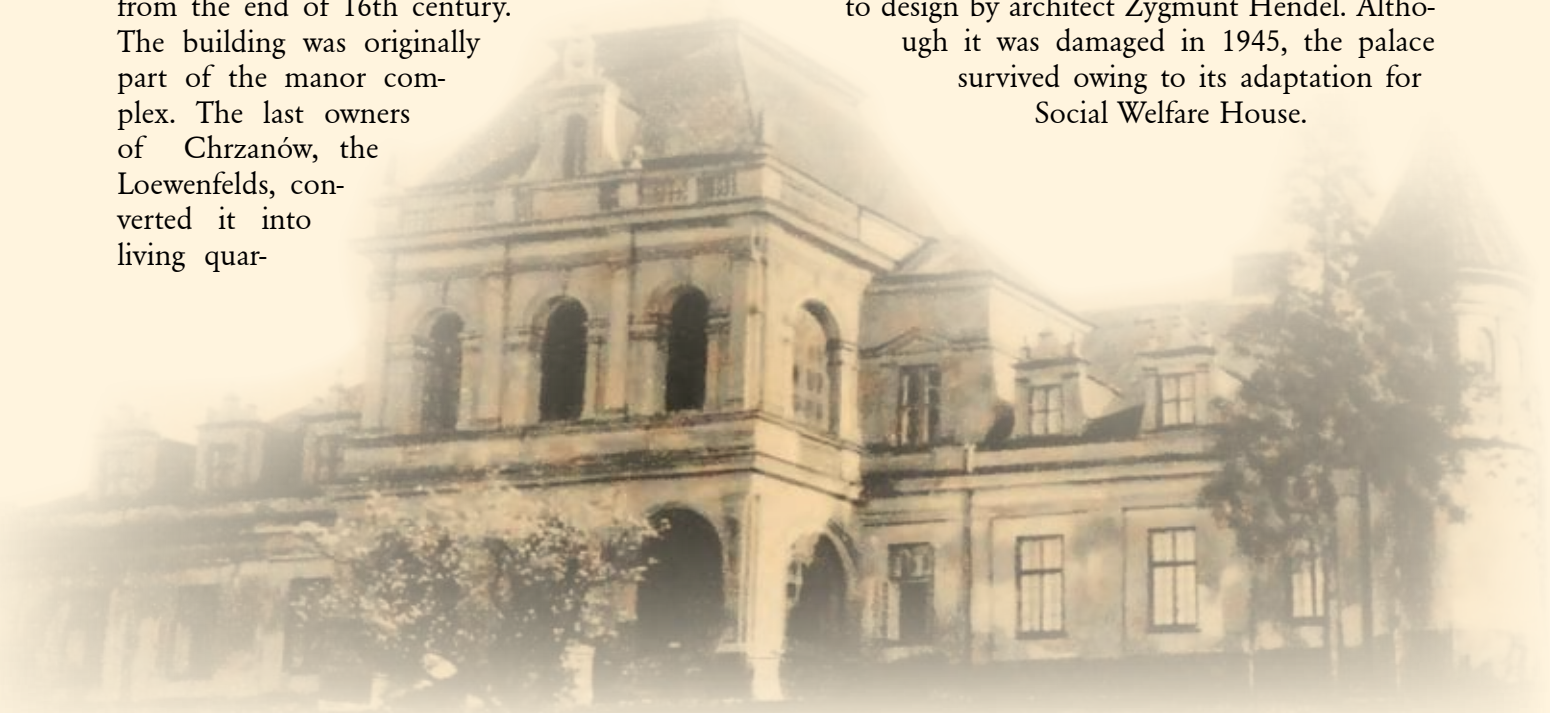
The palace in Kościelec was built at the turn of the 18th and 19th centuries owing to the efforts of the Borzęcki family. Originally classical palace, it was rebuilt in 1883 based on the design by the Cracovian architect Tadeusz Stryjeński. At that time it acquired neo-baroque forms. After the fire in January 1940 it fell into complete ruin. The remains of the walls were removed in the 1980s.

The Manor Junk Room, currently the seat of the Museum in Chrzanów, dates from the end of 16th century.

The building was originally part of the manor complex. The last owners of Chrzanów, the Loewenfelds, converted it into living quar-

ters and adapted it to be their residence by the end of the 19th century. In the seventies, on its southern side a one-floor extension was made, devoid of style. The building was surrounded by a large park - garden, which is used presently as the municipal park.

The palace in Płaza dating from the 18th century is a baroque manor rebuilt in the first half of the 19th century. The palace owes its present appearance to a complete redevelopment in the years 1900-1901 for the earl Adam Starzeński, according to design by architect Zygmunt Hendel. Although it was damaged in 1945, the palace survived owing to its adaptation for Social Welfare House.

Ryc.88 Dwór – obecnie Muzeum w Chrzanowie. 1904 r.

Manor House – presently Museum in Chrzanów. 1904.

Ryc.89 Dwór – obecnie Muzeum w Chrzanowie. 1907 r.

Manor House – presently Museum in Chrzanów. 1907.

Ryc. 90 Dwór – obecnie Muzeum w Chrzanowie. 1904 r.

Manor House – presently Museum in Chrzanów. 1904.

Ryc. 91 Park miejski. Wyd. „RUCH”, fot. H. Hermanowicz, 1966 r.

Park miejski. Publisher: „RUCH”. Photo by H. Hermanowicz, 1966.

Ryc. 92 Muzeum Ziemi Chrzanowskiej (obecnie Muzeum w Chrzanowie). Wyd. „RUCH”, fot. K. Kaczyński.

The Museum of the Chrzanów Region (currently Museum in Chrzanów). Publisher: „RUCH”, Photo by K. Kaczyński.

Ryc. 93 Muzeum Ziemi Chrzanowskiej (obecnie Muzeum w Chrzanowie). Wyd. Biuro Wydawniczo – Propagandowe, fot. J. Siudecki, 1973 r.

The Museum of the Chrzanów Region (currently Museum in Chrzanów). Publisher: Biuro Wydawniczo - Propagandowe. Photo by J. Siudecki, 1973.

Ryc. 94 Pałac hr. Starzeńskich w Kościelecu (na pocztówce błąd w nazwisku właścicieli). Wyd. Księgarnia K. Palki w Chrzanowie, 1938 r.

The Palace of Earl Starzeński family in Kościelec (an error in the owners' name on the postcard). Publisher: Księgarnia K. Palki w Chrzanowie, 1938.

Ryc. 95 Pałac hr. Starzeńskich w Kościelecu. Wyd. „RUCH”, fot. H. Hermanowicz, 1968 r.

The Palace of Earl Starzeński family in Kościelec. Publisher: „RUCH”. Photo by H. Hermanowicz, 1968.

Ryc. 96 Pałac Starzeńskich w Płazie. 1911 r.

The Palace of the Starzeński family in Płaza. 1911.

Ryc. 97 Pałac Starzeńskich w Płazie (Barokowy dwór z XVIII w. Przebudowany w latach 1900-1901). Wyd. „RUCH”, fot. J. Siudecki, 1972 r.

The Palace of the Starzeński family in Płaza (baroque 18th century manor rebuilt in the years 1900-1901). Publisher: „RUCH”. Photo by J. Siudecki, 1972.

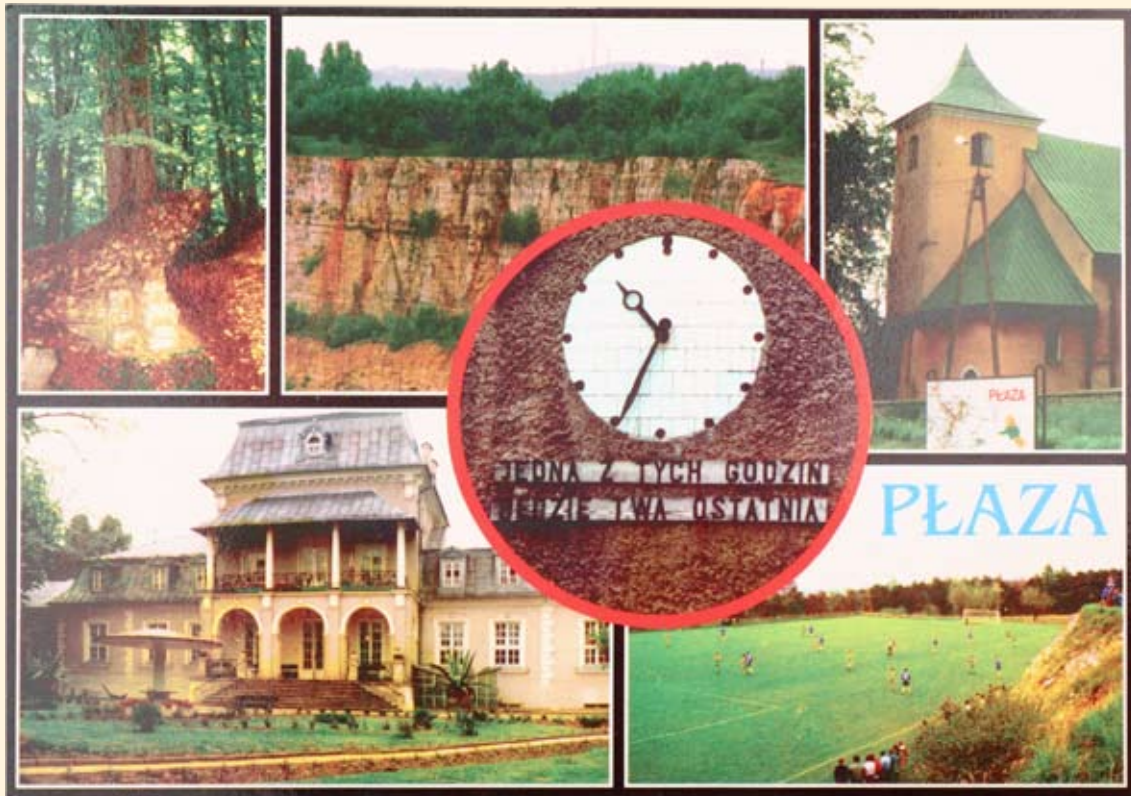
Ryc. 98 Pałac Starzeńskich w Płazie. Wyd. „ZEM”, fot. Z. Marszałek.

The Starzeński family Palace in Płaza. Publisher: „ZEM”. Photo by Z. Marszałek.

Ryc.99 Płaza - Grodzisko, Pałac Starzeńskich w Płazie, zabytkowy kościół z XVI w. Wyd. L.Z.S. „Tempo” Płaza, fot. M. Mordan, druk FHU „Bak-Print” Chrzanów.

Płaza „powerful city”, the Starzeński family Palace in Płaza, 16th century historic church. Publisher: L.Z.S. „Tempo” Płaza. Photo by M. Mordan, print FHU „Bak-Print” Chrzanów.

Ryc.100 Płaza. Skały wapienne, zabytkowy kościół z XVI w., Pałac Starzeńskich, Boisko L.Z.S. „TEMPO”, Zegar na budynku parafii. Wyd. L.Z.S. „Tempo” Płaza, fot. M. Mordan, druk FHU „Bak-Print” Chrzanów.

Płaza. Calcareous rocks, 16th century historic church, the Starzeński family Palace, Sports Field. L.Z.S. „TEMPO”, Clock on the parish building. Publisher: L.Z.S. „Tempo” Płaza. Photo by M. Mordan, print FHU „Bak-Print” Chrzanów.

„W zupełnym prawie stanie opuszczenia znajdował się pałac w Płazie, gdy majątek ten kupił hr. Adam Starzeński. Parterowy pałacyk o złym podziale pokoi, z płaskim gontowym dachem i szczytem schodkowo zakończonym nad loggią środkową, musiał ulec zmianie. Z powodu przeburzenia kilku ścian parteru i powiększenia pokoi trzeba było dobudować skrzydło, które choć niesymetrycznie ustawione, nie razi, gdyż przez dodanie piętrowego ryzalitu środkowego w budynku głównym z loggią drugiego piętra i dachów mansardowych na jego skrzydłach, budynek główny rozmiarami swemi stał się dominujący. Na tylnej fasadzie narożne wieżyczki mieszczą klatki schodowe do pokoi służbowych i gościnnych. Mansard nad ryzalitem środkowym pomieści wkrótce dużą ozdobną salę, skąd śliczny widok na daleką okolicę Tenczynka i Lipowca”.

„Architekt”, 1905 r.